

Arbeidsmarkedet nå – august 2006

Arbeidsmarkedet nå” er et månedlig notat fra Statistikk og utredning i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Notatet er skrevet av Håkon Hagtvet, hakon.hagtvet@nav.no, 31. august 2006.

1. juli 2006 ble trygdeetaten og Aetat lagt ned og erstattet av en ny arbeids- og velferdsetat, NAV. Statistikk og analyser som tidligere ble utgitt av Aetat blir nå utgitt i NAVs regi. Fram til oktober vil imidlertid arbeidsmarkedsstatistikk fra NAV fremdeles finnes på www.aetat.no. Etter denne tid vil internettadressen være www.nav.no.

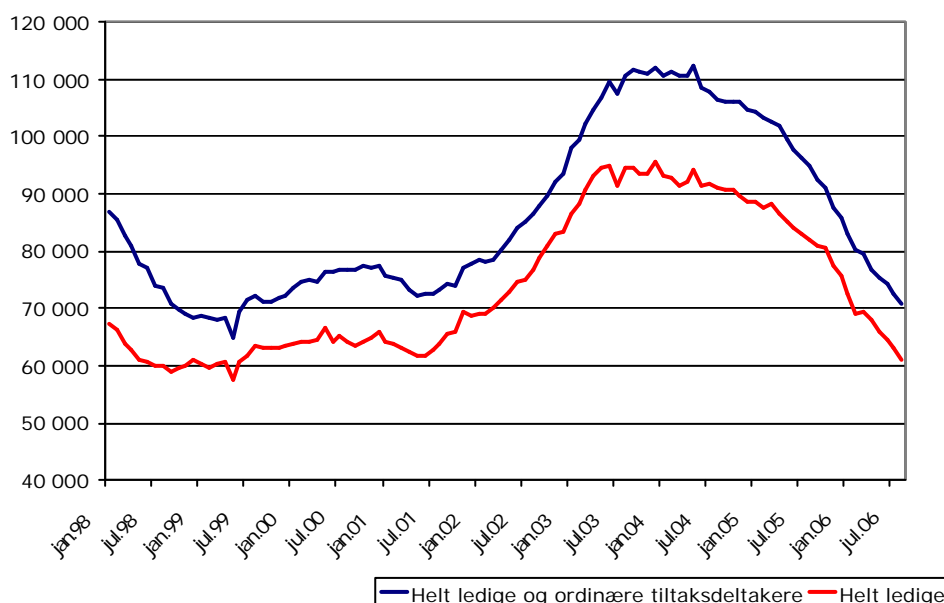
Laveste ledighet siden 1999

Ved utgangen av august var det registrert 65.700 (2,8 %) helt arbeidsledige ved NAV, en nedgang på 22.300 (-25 %) sammenlignet med august i fjor. Det var også en reduksjon i tallet på ordinære tiltaksdeltakere med 2.100 (-26 %) i samme periode.

Når det justeres for normale sesongvariasjoner må vi tilbake til 1999 for å finne en like lav sesongjustert registrert ledighet. Det sesongjusterte tallet på registrerte helt ledige ved NAV gikk ned med 1.900 personer fra utgangen av juli til utgangen av august. Summen av tiltaksdeltakere og helt ledige viste en tilsvarende sterk nedgang. Tilstrømningen av nye arbeidssøkere fortsetter å avta sterkt og er på det laveste nivået som er observert tilbake til 1999. Veksten i både tilgangen på og beholdningen av ledige stillinger øker også sterkt, noe som viser at arbeidsmarkedet nå strammes raskt til.

Arbeidsledigheten målt ved Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelser (AKU) avtar også sterkt samtidig som veksten i sysselsettingen er stor (per juni 2006). Det ser imidlertid ut til å være en utflating i andelen av befolkningen i yrkesaktiv alder som deltar i arbeidslivet. Dette kan innebære at de kortsiktige arbeidskraftsreservene utenfor arbeidsstyrken er i ferd med å bli uttømt. Samtidig øker sykefraværet, noe som isolert sett gir færre arbeidstimer per sysselsatt. Flere av de viktigste arbeidsmarkedstallene bekrefter dermed at arbeidsmarkedet nå strammer seg raskt til.

Figur 1. Utviklingen i antall registrerte helt ledige, summen av antall registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall.

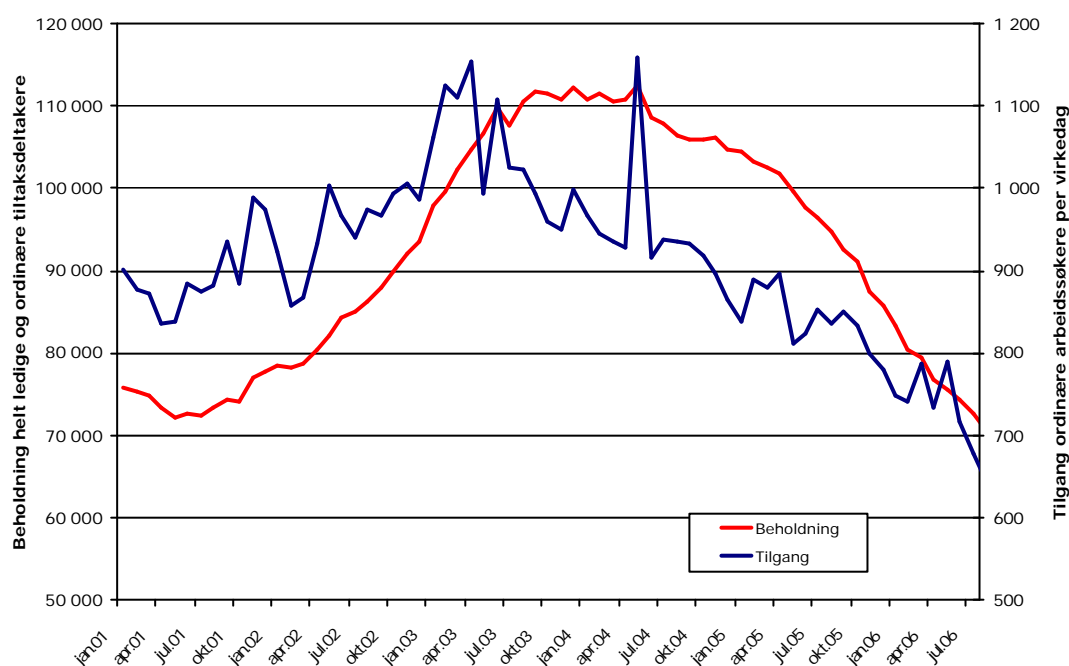

Kilde: NAV.

Tilstrømningen av nye arbeidssøkere fortsatt ned

Tallet på nye arbeidssøkere som melder seg til NAV gikk ned i løpet av august, og er nå på det laveste nivået i løpet av de årene vi har data for, fra og med 1999. Figur 2 viser at det kan være kortsiktige svingninger i denne størrelsen. Også trenden er sterkt nedadgående. Det lave nivået på tilgangen av nye arbeidssøkere bekrefter høy aktivitet på arbeidsmarkedet med få oppsigelser og permitteringer.

Figur 2. Tilgangen av ordinære arbeidssøkere per virkedag. Beholdning registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere. Sesongjusterte tall. Januar 2001 – august 2006.

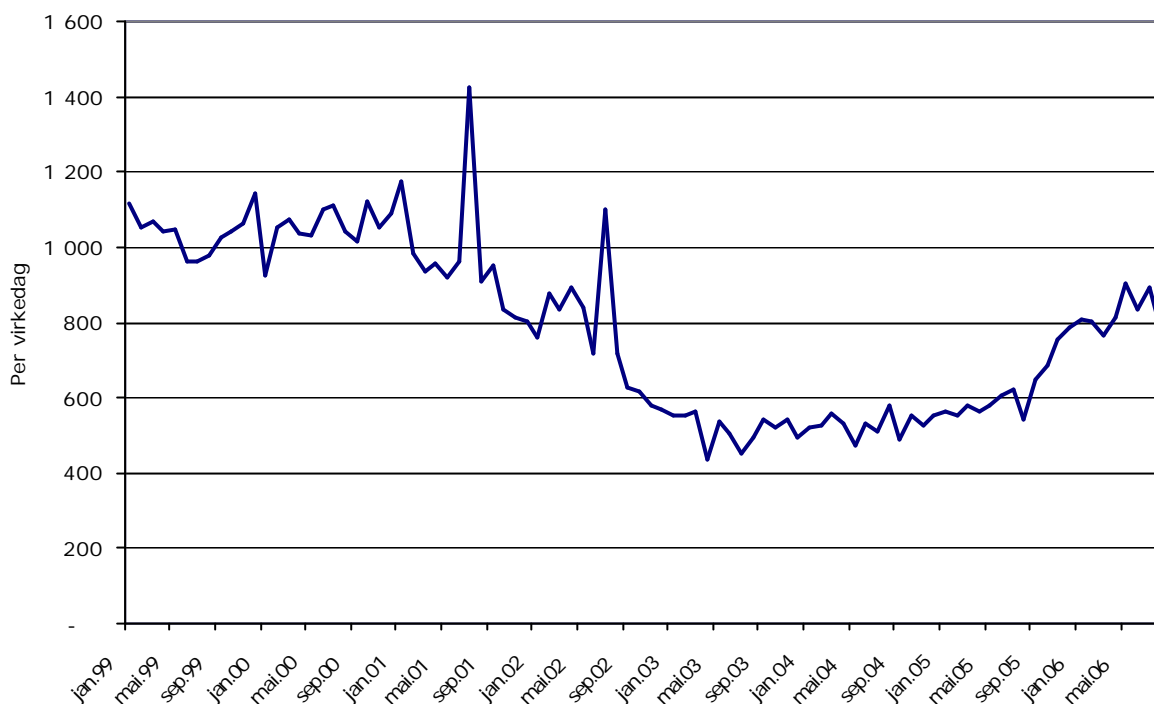
Kilde: NAV.

Stramt arbeidsmarked

Det ser ut til at veksten i tilgangen av nye stillinger i media har stoppet litt opp, se figur 3. Normalt er dette en indikator som ofte viser tilfeldige variasjoner fra måned til måned. En enkelt månedsobservasjon må derfor ikke vektlegges for sterkt. Ved å se de siste tre månedene i sammenheng er det imidlertid tegn til en viss utflating.

Vi tror ikke at dette reflekterer at arbeidsmarkedet er mindre stramt, snarere tvert i mot. Fra tid til annen observerer vi at tidsserien over tilgangen av ledige stillinger i tar seg et hvileskjær. Senest i 1. kvartal i år skjedde dette. På bakgrunn av den historiske utviklingen er det god grunn til å tro at tilgangen av ledige stillinger vil ta seg opp de neste månedene. En utflating i tilgangen av ledige stillinger kan imidlertid reflektere at bedriftene i større grad prøver andre rekrutteringskanaler. Dette fordi mange arbeidsgivere erfarer at det innen en del yrker er vanskelig å rekruttere kvalifisert arbeidskraft gjennom dagens stramme arbeidsmarked.

Figur 3. Tilgang ledige stillinger utlyst i media. Januar 2000 – august 2006. Sesongjusterte tall.

Kilde: NAV.

Den økonomiske utviklingen internasjonalt

Sterk vekst i USAs økonomi har vært en viktig drivkraft for den sterke veksten i verdensøkonomien de siste årene. Veksten i USA har i stor grad vært drevet av økt privat konsum. Økningen i konsumet har igjen langt på vei vært finansiert av økte boliglån muliggjort av en sterk prisøkning på boligmarkedet. Tegnene til avmatning i det amerikanske boligmarkedet har blitt tydeligere de siste månedene, noe som kan bidra til svakere vekst i privat konsum framover. Tall for 2. kvartal i år viste en lavere konsumvekst enn forventet, noe som også ga utslag i lavere BNP-vekst. I noen grad kan denne utviklingen motvirkes av økte investeringer, men foreløpig ser det ut til at veksten i USAs økonomi er i ferd med å avta.

I Euro-området er det særlig eksportvekst som bidrar til bedret økonomisk utvikling, mens veksten i det private forbruket har vært forsiktig. Forventningsindekser viser at næringslivet har tro på vekst. Svensk økonomi er inne i periode med høy vekst. Lave renter bidrar til sterk vekst i privat forbruk, samtidig som internasjonal oppgang stimulerer eksporten. Denne utviklingen har påvirket arbeidsmarkedet hvor både arbeidsstyrken og sysselsettingen stiger raskt. Dette forklarer hvorfor en relativt markert konjunkturoppgang kun har utløst en moderat nedgang i arbeidsledigheten. Også i Danmark er det sterk vekst i økonomien.

Den økonomiske utviklingen er generelt sterk i de nye EU-landene. Veksten er spesielt kraftig i Baltikum. For Norges del er dette interessant fordi vi importerer mye arbeidskraft fra denne delen av Europa. Foreløpig er det liten grunn til å tro at den høye aktiviteten begrenser arbeidsimporten. Høy arbeidsledighet og fremdeles store lønnsforskjeller gjør det økonomisk gunstig å arbeide i Norge.

Kina og India opplever sterk vekst. Denne veksten gir også positive impulser til Japans økonomi.

Utviklingen i norsk økonomi

Norsk økonomi har vært inne i en oppgangskonjunktur i om lag tre år. Veksten er bredt basert. I deler av økonomien nærmer vi oss kapasitetsgrensen. Normalt vil dette utløse mekanismer som etter hvert vil kjøle ned økonomien. Til forskjell fra forrige høykonjunktur er det nå bedre tilgang på arbeidskraft. Dette som følge av import av arbeidskraft fra de nye EU-landene. Den eksisterende arbeidskraftsreserven er imidlertid i ferd med å bli uttømt. Vi må 17 år tilbake i tid for å finne et like lavt antall registrerte ledige i augustmåned. På sikt vil et så lavt ledighetsnivå normalt gi utslag i økte lønninger. Det er usikkerhet knyttet til i hvilken grad import av arbeidskraft bidrar til å dempe lønnspresset. Samtidig står Norges Bank fortsatt ved planen om å heve rentene med små og gradvise skritt i tiden fremover. Dersom prisveksten skulle tilta vil renteøkningene kunne bli noe kraftigere enn planlagt. Dette vil kunne bidra til å kjøle ned økonomien. I tillegg viser Statistisk sentralbyrå (SSB) sitt konjunkturbarometer for industrien at bedriftene begynner å nå sin kapasitetsgrense.

Høyt nivå på oljeinvesteringene og økning i eksporten av tradisjonelle varer og tjenester har gitt vekst i industriproduksjonen det siste året. Vekst i investeringer, blant annet i boligbygging, har gitt høy aktivitet i bygge- og anleggssektoren, mens høy økning i privat forbruk har ført til økt aktivitet innen handel og tjenesteyting. Varekonsumet har samlet sett vært høy den siste tiden.

I følge statistikk fra SSB rapporterer virksomhetene at de regner med høye investeringer i oljerettet virksomhet også i 2006, noe som gir signaler om at etterspørselen etter arbeidskraft til de oljerettede delene av industrien vil holde seg høy framover. Tall fra SSB over igangsatte nye bygg viser også høy aktivitet.

Nedgang i arbeidsledigheten innenfor alle yrkesgrupper

Arbeidsledigheten har det siste året avtatt betydelig innenfor alle yrkesgrupper, se figur 4. Dersom vi sammenligner ledigheten innenfor yrkesgruppene med situasjonen i 1999, utgjør ledigheten gjennomgående en lavere andel innenfor typisk mannsdominerte yrkesgrupper som industri og bygg og anlegg og en høyere andel innenfor kvinnedominerte yrkesgrupper som helse, pleie og omsorg og undervisning.

Industriarbeid

Arbeidsledigheten har gått sterkt ned blant de som har bakgrunn fra industriarbeid det siste året. Ledigheten går ned for de fleste industriyrkene. For støpere, sveisere, platearbeidere og lignende har det vært en nedgang på 54 prosent fra august 2005 til august 2006. Også blant hjelpearbeidere innen industrien (-31 %) og blant prosess- og maskinoperatører (-32 %) går arbeidsledigheten kraftig ned. Denne utviklingen må ses i sammenheng med høye oljeinvesteringer og oppgangen i verftsindustrien.

Ingeniør- og IKT-fag

Også innenfor denne yrkesgruppen avtar ledigheten sterkt. Mange i denne gruppen arbeider i industri- og bygge- og anleggssektoren. Utviklingen i arbeidsledigheten innen ingeniør- og ikt-fag henger derfor sammen med utviklingen i disse næringene. Arbeidsledigheten går mest ned blant ingeniører og teknikere (-39 %) og innen ikt-yrker (-33 %).

Bygg og anlegg

Innen bygge- og anleggsyrkene har arbeidsledigheten gått ned med 32 prosent sammenlignet med august i fjor. Nedgangen er størst blant rørleggere (-55 %) og elektrikere (-53 %). I følge tall fra Statistisk sentralbyrå utgjør lønnstakere som ikke er bosatt i Norge en relativt høy andel av de sysselsatte i denne næringen, 9.200 (6 %). Veksten i denne gruppen var stor fra 4. kvartal 2004 til 4. kvartal 2005.

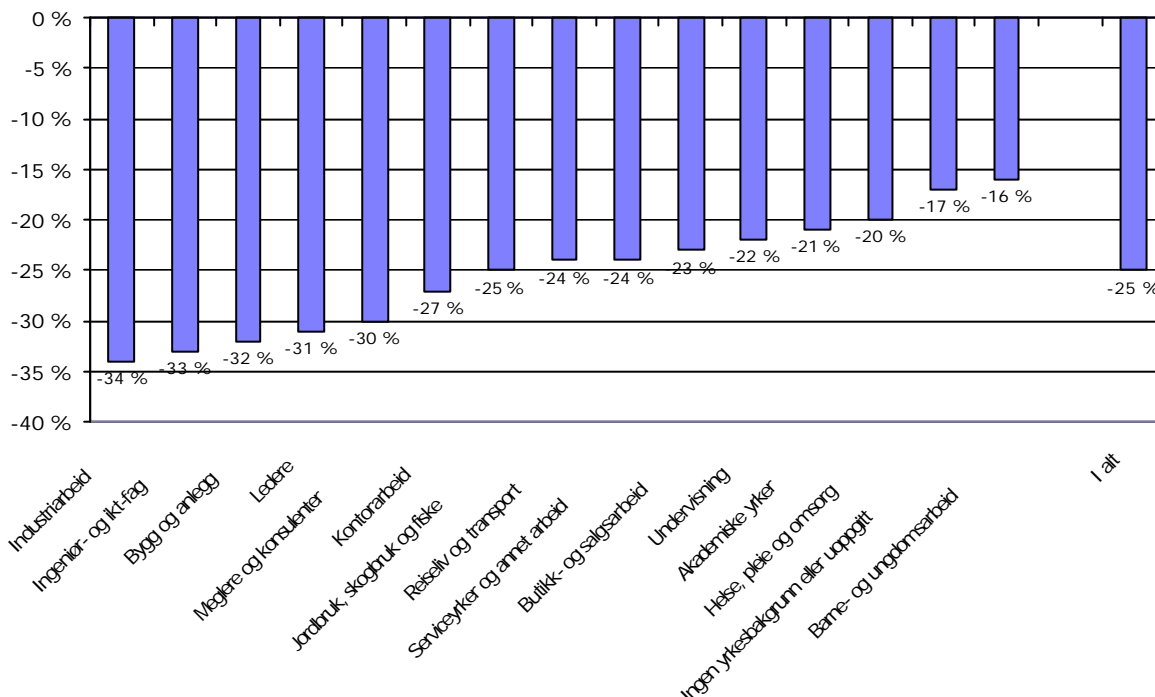
Klar nedgang i ledigheten i offentlig sektor

Arbeidsledigheten går minst ned i yrkesgrupper som er vanlige i offentlig sektor, som barne- og ungdomsarbeid, helse, pleie og omsorg og undervisning. Nedgangen i ledigheten i disse yrkene har imidlertid vært betydelig og tiltakende de siste månedene. I mange av faggruppene er ledigheten på et svært lavt nivå. Fortsatt stigende etterspørsel etter arbeidskraft innenfor disse sektorene kan etter hvert gi økende rekrutteringsproblemer også innenfor deler av offentlig sektor slik som helse- og omsorg. Barne- og ungdomsarbeid er derimot en yrkesgruppe som fremdeles har relativt mange registrerte ledige i prosent av arbeidstyrken (4,2 %).

Andre yrkesgrupper

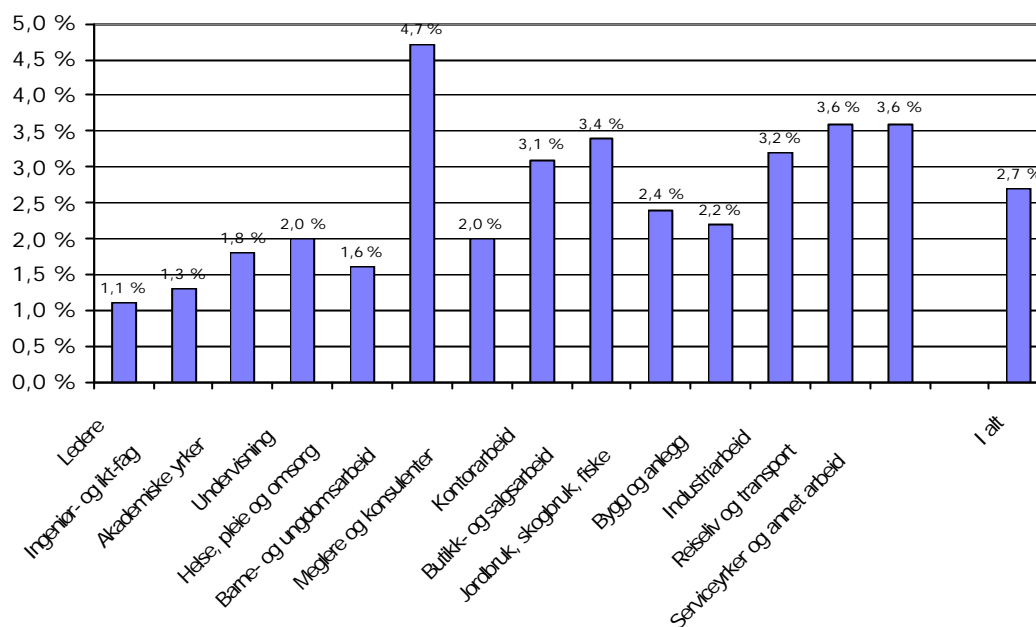
Også i yrkesgruppene ledere, meglere og konsulenter, og kontorarbeid er det nå en kraftig nedgang i arbeidsledigheten.

Figur 4. Prosentvis endring i antall registrerte ledige etter yrkesbakgrunn. August 2005 – august 2006.

Kilde: NAV.

Figur 5. Antall registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken etter yrkesbakgrunn. august 2005 – august 2006.

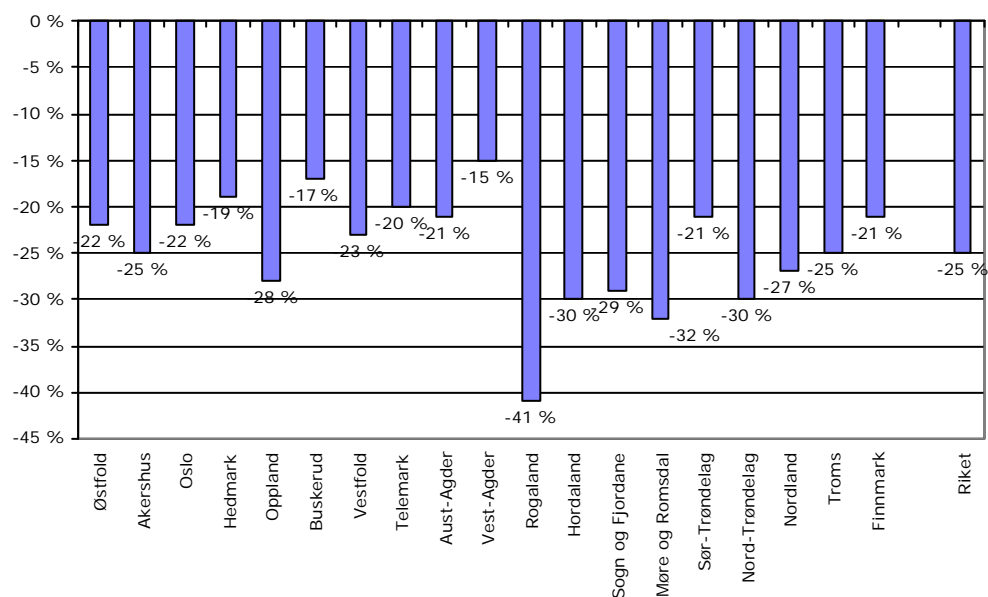

Kilde: NAV.

Nedgang i arbeidsledigheten i alle fylker

Arbeidsledigheten går ned i alle fylker, se figur 6. Den går mest ned på Vestlandet og i Nord-Trøndelag der industrien utgjør en relativt stor andel av sysselsettingen.

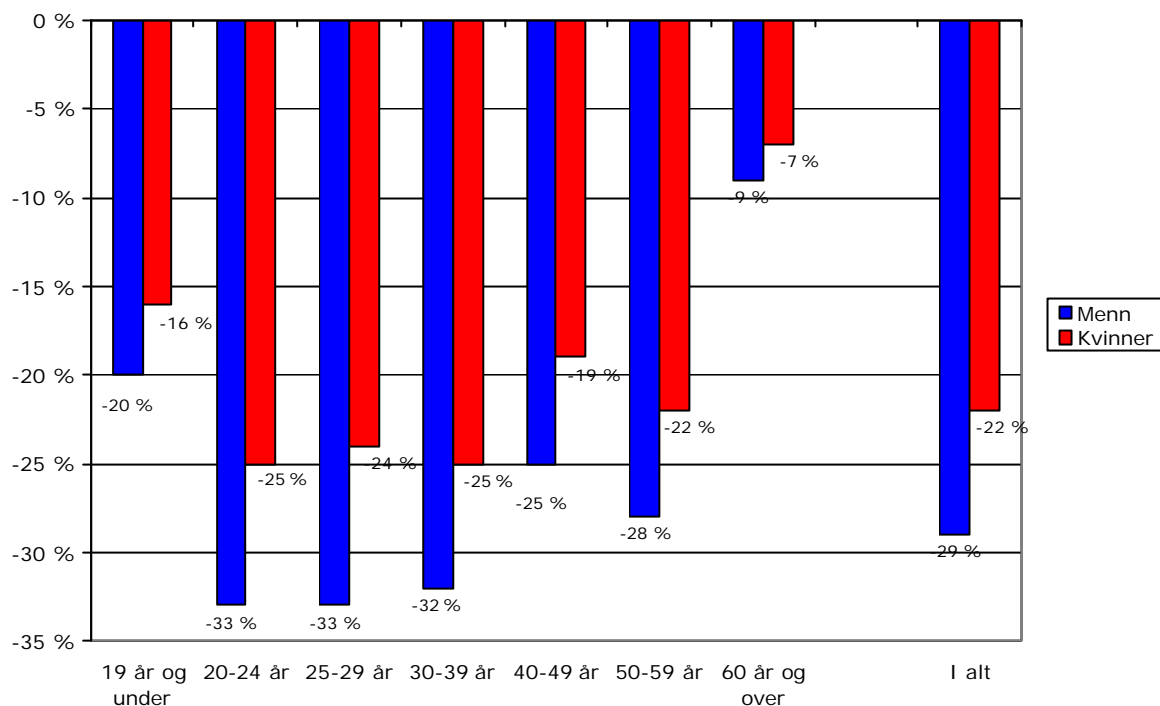
Figur 6. Prosentvis endring i antall registrerte ledige fordelt på fylke. August 2005 – august 2006.

Kilde: NAV

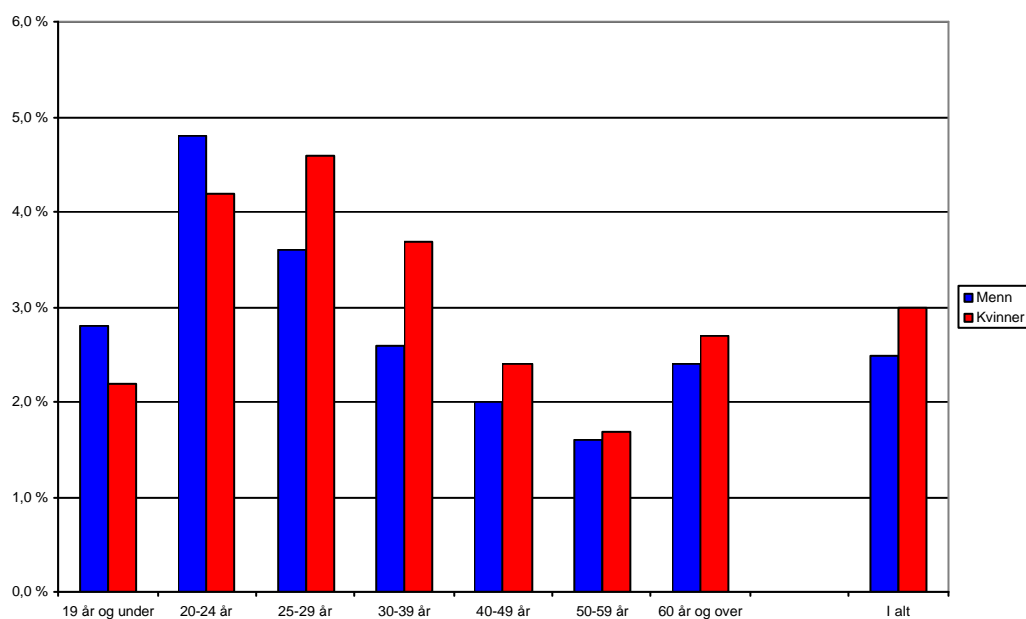
Høyest arbeidsledighet blant unge menn

Figur 7. Prosentvis endring i den registrerte ledigheten etter kjønn og alder, august 2005 – august 2006.

Kilde: NAV.

Figur 8. Antall registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken etter kjønn og alder, august 2005 – august 2006.

Kilde: NAV.

Målt i prosent av arbeidstyrken er den registrerte ledigheten største blant unge menn i alderen 20 til 24 år (4,8 %), se figur 8. Den samme størrelsen er for øvrig nesten like høy for kvinner i alderen 25 til 29 år (4,6 %).

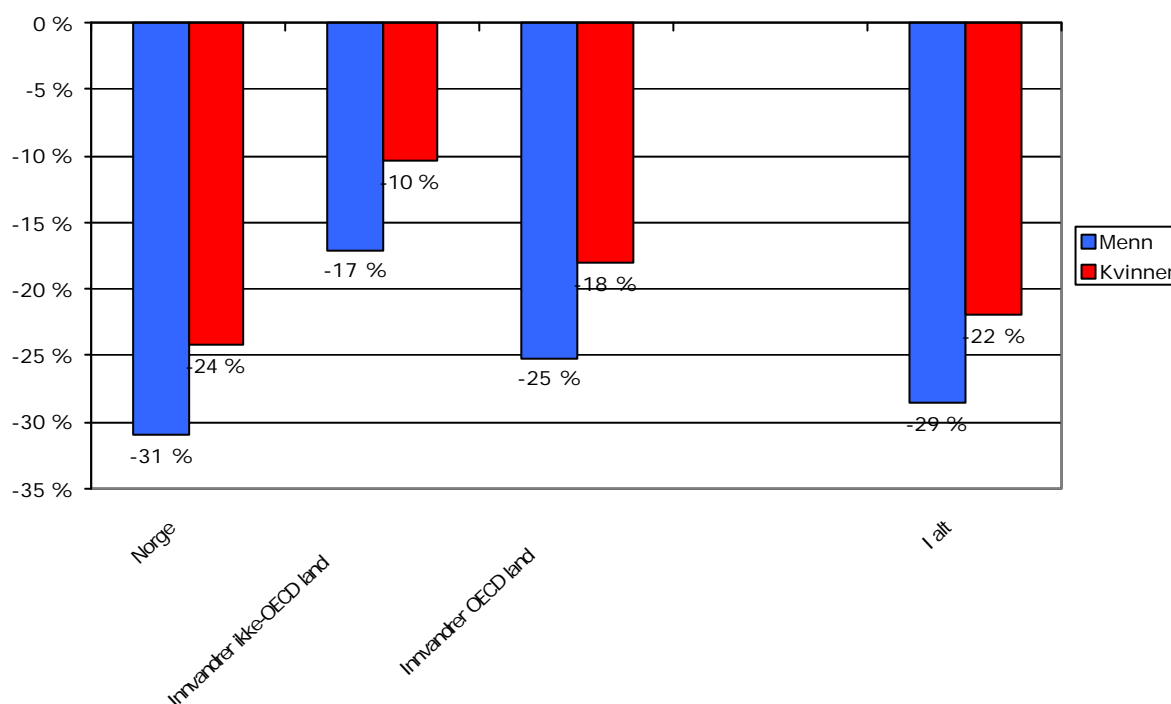
Disse gruppene opplever imidlertid en klar nedgang i arbeidsledigheten. Blant menn går ledigheten mest ned i alderen 20 til 29 år, og blant kvinner mest i alderen 20 til 39 år.

I denne konjunkturoppgangen gikk arbeidsledigheten lenge langt sterkere ned blant menn enn blant kvinner. Blant annet som følge av at aktiviteten i offentlig sektor tar seg opp er det nå sterk nedgang i ledigheten også blant kvinner, se figur 7.

Arbeidsledigheten mindre ned for innvandrere enn for andre

Også blant innvandrere¹ går arbeidsledigheten ned, men ikke like mye som blant personer uten innvandrerbakgrunn. Nedgangen i arbeidsledigheten er lavest blant kvinner med bakgrunn fra land utenfor OECD, der ledigheten gikk ned med 10 prosent fra august i fjor til august i år. Størst nedgang i ledigheten var det blant menn uten innvandrerbakgrunn der ledigheten avtok med 31 prosent.

Figur 9. Prosentvis endring i den registrerte ledigheten etter Innvandrerbakgrunn og kjønn. August 2005 – august 2006.

Kilde: NAV.

¹ I NAVs registre over arbeidssøkere er innvandrere definert som personer som er født utenfor Norge.

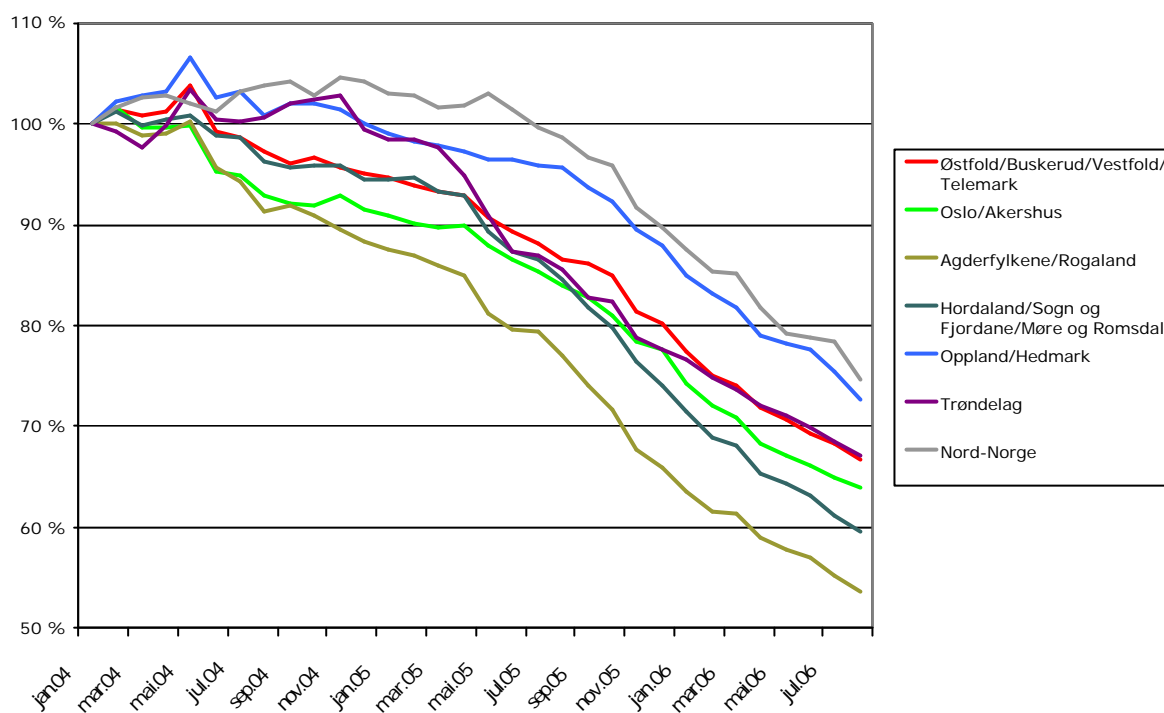

Spesielle forhold knyttet til månedsoppdateringen

Det er ingen spesielle forhold knyttet til månedsoppdateringen denne gangen.

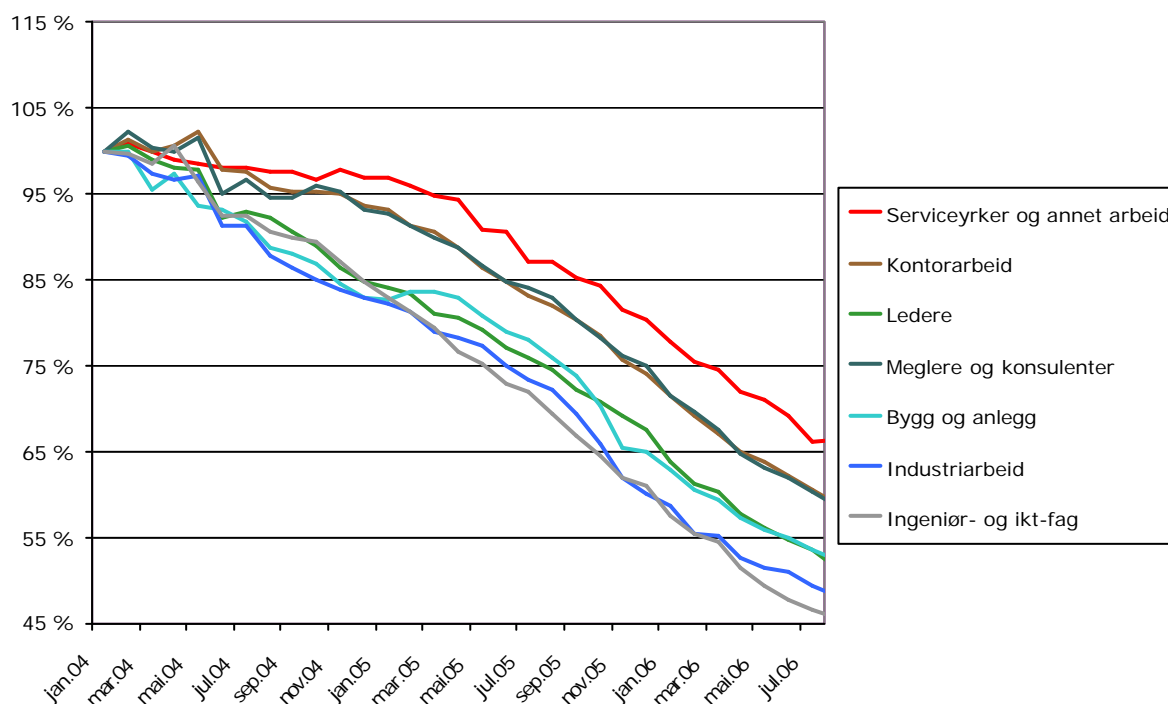
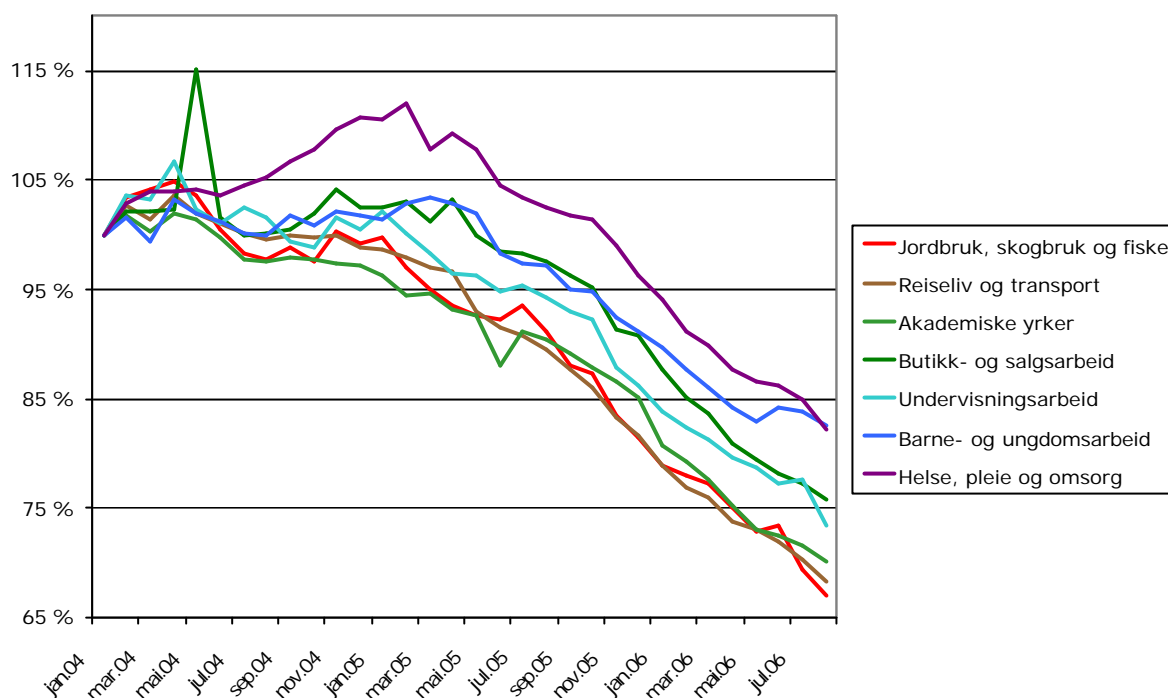
Figurvedlegg

Figur 9. Utvikling i summen av registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere i regioner. Januar 2004 – august 2006. Januar 2004 = 100.

Kilde: NAV.

Figur 10 og 11. Utviklingen i summen av registrerte helt ledige og ordinære tiltaksdeltakere innenfor yrkesgrupper (yrkesbakgrunn). Januar 2004 – august 2006. Januar 2004 = 100.

Kilde: NAV.

